

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben: Félévre 6 K. negyedévre 3 K — f.
Videken: " 6 K. " 4 K 50 f.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:
THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Debrecen, Főter, Lamprocht-palota, földszint,
az udvarban hátul.

Az új kormány.

Feloszlatják a parlamentet

Az új választások elrendelése.

A monarchia politikájának intézőit Ischlbe szólította a király, hogy fontos államügyek felett tanácskozzanak. Goluchovszky, Burján, Gautsch és Fejérváry már tegnap Ischlben voltak, a külügy-minisztert és az osztrák miniszterelnököt fogadta is az uralkodó, Fejérváry Géza báró, a magyar darabant-kabinet elnöke tegnap délelőtt jelent meg audiencián a felséges ur előtt. A miniszterelnök több javaslatot terjesztett a király elé, ezek között két törvényjavaslatot is. Az egyik a Kristóffy taktikája, Ez a kormány, bár jól tudja, hogy soha se lesz abban a helyzetben, hogy törvényt alkothasson, a választói jog kiterjesztését célzó javaslatához akarja megnyerni a korona hozzájárulását. Szívesen vesszük tudomásul, ha azt jelenti a törvénytelen kormány, hogy a királynak nincs kifogása az általános szavazati jog ellen. *Mi is azt hirdetjük, hogy ezt a nagy reformot meg kell csinálni, de nem a nemzet egyéb követeléseinek a rovására. Hanem együtt és egyszerre. És egyiket sem a másik nélkül. A másik törvény-*

tervezet, melyet a kormánytanács határozatából Fejérváry bemutatott a felséges urnak, a földbirtok tehermentesítésére vonatkozik.

Az audiencia alatt egyébként Fejérváry panaszkodott, hogy kormányának semmi tekintélye nincs az országban. Minden erővel és eszközzel oda kell hát hatni, hogy tekintélyt szerezzenek a kormánynak vagy elhagyja helyét a miniszterium. Mondják s a kormány körében is megerősítik azt a hírt, hogy Fejérváryék egy új kormány utjait egyengették az utóbbi napokban, mert remélhető volna, hogy az új miniszterium ellen nem volna olyan nagymérvű az ellenállás, mint a mostanival szemközt.

Fejérváry, az öreg generális, egyáltalán nem akar visszavonulni, röstellli ugyanis, hogy máig még nem tudott rendet teremteni. Majd fog ezután, — gondolja s épp azért arra kapacitálta minisztereit, hogy ne hagyják el helyüket. A kihallgatás során szóba került egy új kormány kinevezése, amennyiben pedig a koronatanács ezt nem helyeselné, Fejérváry bemutatta egyéb terveit is. A miniszterelnök hangsúlyozza, hogy csak hatvanhetes többség útján lehet kibontakozni a válságból, minthogy azonban a hatvanhetes pártok egyesítése nem sikerült, — ez a Bánffy kudarc! — más eszközhöz kell folyamodni.

Ez pedig az új választások elrendelése.

A minisztertanács, biztos tudomásunk szerint, foglalkozott is már e kérdéssel és megállapodást is létesítettek. Ez pedig úgy szól, hogy szeptemberben, ha szükségét látja a kormány, a képviselőházat elnapoltatják, decemberben feloszlatják a parlamentet és nyomban elrendelik az új választást. Erős fagyban, csikorgó hidegben akarják a nemzetet a választói urnák elé hívni. A kormány reméli, hogy sikerülni fog egy hatvanhetes többséget összehoznia, mert semmiféle áldozattól nem riad vissza.

Az audiencián Fejérváry báró az ujoncozás és a költségekhez való hozzájárulás kérdését is szóba hozta. Ajánlotta, hogy hívják be a póttartalékosokat, ami pedig a közös költségeket illeti, ne okozzon gondot. Van ő olyan bátor ember, hogy delegáció nélkül is elintézi az ügyet: utalványoz a saját felelősségére. Határozat egyik kérdésben sem történt, fenntartották a döntés jogát a koronatanácsnak, mely Fejérváry kihallgatása után vette kezdetét.

Az ischli nagytanács.

Ischlből táviratozzák a félhivatalos Budapesti Tudósítónak: Ő felsége a király, aki ma hajnalban vadászaton volt, visszatérése után

Két temetés.

Elbeszélés.

Irta: Rasid.

Ágyába dőlt már valahol messze nyugaton, a pirosra változott nap. A fekete éjszaka lassan leselkedve, kigyómódra ráborult a hatalmas nádas közepén levő kis órházra. Kigyultak az ég mécsesei, a csillagok is. A hold beleszórja az éjbe fehér sugarait a szétoszlatta annak komor feketeségét. Az egész tájon félhomály dereng. Odabenn jóízűen alszik az ór, csakugy ruhástól dőlve az ágyra, hogy minden pillanatban készen legyen az esetleges támadásra. De annál nyugtalanabban hánykódik mellette a benyilóban egyetlen leánya.

Pedig ugylátszik, hogy a szerencse-isten-asszony a kis ór-házikó felé fordította arcát. Bogóty Gyula, a gazdag földes ur, annyi rengeteg földnek ura, elveszi a szegény rétbak-ternek a leányát. Bitka szerencse, nem szabad elhalasztani! Csend van; néma csend. Csak a titokzatos éjszaka regél szebbnél-szebb történeteket... De nem értenek a nyelvén. Kevesen képesek felfogni, csak azok, akiknek a szivők tiszta és a frissesség, üdeség hamvát még nem törölte le róla a kegyetlen élet. Szerelmesek, nektek szól az éjszaka! Megértitek azt, amit az éjszaka regél.

A fonséges csendet csak néha zavarja meg a futó szél, egy-egy hangot hozva messze-földről. Mintha a víz locsósanna az evező nyomása alatt? Odabenn meghallja, jobban mondva megérzi a leány, hogy valaki közelít... Kihajol az ablakon s nyugtalanul széjjel tekint.

— Még sem jön... Legalább utoljára! Többször úgy sem láthatjuk egymást. Mert nem szabad egymást látnunk többé soha. — Ismételtette százszor magában.

A pákászosolnak nesztelenül siklik tovább. Evezőt sem használ már, aki benne ül, nehogy zajt csapjon. Végre parthoz ütődik a csolnak orra. A deli természetű legény kiugrik belőle s falhoz támasztja puskáját.

A ház előtt fekvő kuvasz haragosan vakkant egyet kettőt. Aztán megismeri. Alát lábára hajtja és szundikál.

— Már azt hittem, hogy nem jössz el — szolt a leány.

— Eljöttem. Szeretnék még egyszer megcsókolni, — suttogta a legény alig hallhatóan.

A leány átfonta kárjaival a legény vaskos nyakát, miközben könnyei vállára hullottak.

— El kell válnunk, — szolt a leány kevés idő után.

— El örökre.

A leány ismét sirni kezdett.

— Eljössz a temetésemre?

— Ne mondjon nekem ilyet, — mondta a leány és olyan szomorúan, olyan esdek-lően nézett rá, hogy kicsordult a könnye neki is.

— Nem lehet máskép.

A kuvasz felugrott, haragosan vakkantott. Valamit szimatol.

Odabent mozgolódnai kezdett az öreg bakter. A leány megrémült. Szólni nem tudott, csak intett, hogy meneküljön. A legény megértette. Felkapta puskáját, belengrott a kis pákász csolnakba s toltja el a parttól teljes erejéből. A nádasnak vette útját, a hol legsűrűbb volt.

— A kis csolnak csakhamar eltűnt a leány szemei elől. Ő pedig könnyezve, még sokáig nézett utána...

Beállott ismét a csend, melyet csak nagy néha zavart meg egy-egy vízi madár kurjantása.

A leányon ideges nyugtalanság vett erőt. Várt, félt.

— Brumm! — hallatszott a nádasból.

A leány összeborzadt.

A bakter megriadva ugrott ki az ágyból. Gyorsan leoldozta a csolnakját és egy-két evezőcsapással messze elvetette magát a parttól. A leánynak vissza hiáltott:

tíz órától fogva a következő személyiségeket fogadta ebben a sorrendben: *Pitreich* közös hadügyminisztert, báró *Fejérváry Géza* magyar miniszterelnököt, *Gautsch* báró osztrák miniszterelnököt és gróf *Goluchowsky* közös külügyminisztert. A kihallgatások déli 12 óra utánig tartottak. *Burián* báró közös pénzügyminiszter ideérkezett. Délutánra dr. *Kosel* osztrák pénzügyminiszter érkezése is jelezve van. *Fejérváry Géza* báró miniszterelnök tudvalevőleg a pénzügyi tárcát is kezelvén, délután a két miniszterelnök és az összes közös miniszterek *Ischlben* lesznek, hogy azonban közös miniszteri értekezletre kerülni fog-e a sor, az még kétséges.

A posta és a katonai behívók.

Bihar Ferenc honvédelmi miniszter tegnap kiadott újabb körrendeletében az iránt intézkedik, hogy a katonai behívójegyeket a posta útján kézbesítsék. Ugyanabban a rendeletében a miniszter figyelmeztet arra, hogy a katonák törvényellenes visszatartásáról nincs szó. A rendelet így szól:

Valamennyi magyarországi vármegyei és városi törvényhatóságnak, továbbá valamennyi horvát-szlavonországi megyei hatóságnak és Zágráb, Zimony, Eszék és Varasd városoknak.

Értesitem a törvényhatóságot, hogy a véderőről szóló törvény végrehajtása tárgyában kibocsátott utasítás e részbeli rendelkezéseinek megváltoztatásával elrendelem, hogy a katonai behívójegyek kézbesítése, a közigazgatási rendes eljárás egyszerűsítéséről szóló 1901-ik évi 20-ik t.-e 25. §-a értelmében, a további rendeletemig postai úton történjen.

Ezzel kapcsolatban felmerült kérdések folytán főleg az ebben a tekintetben elterjedt téves nézetek és alaptalan aggodalmak eloszlatása céljából megjegyzem, illetőleg kijelentem, hogy a meghatározott időtartamu fegyvergyakorlatra beidézett tartalékosok és póttartalékosok, önként érhetőleg, csakis a fegyvergyakorlatra és annak tartamára lettek behíva és így az illetőknek ebből az alkalomból a katonai szolgálatra leendő törvényellenes visszatartásáról szó sem lehet.

Bihar
honvédelmi miniszter.

— Valami gaz orvadász settenkedik a nádasban. De kiszorítom belőle a lelket. Te csak aludj tovább nyugodtan. A leány sóhajtott. Egyedül maradt.

Két nap telt el az éjszakai kaland óta... Kongatnak, esküszik, a pap imádkoztat... Odalent a völgyben, a másik templomban három harangszóval busan csenditene. Két menet találkozik.

Lakadalom és temetés van a faluban. Most viszik el a legszebb leányt messze idegenbe... A legdaliásabb legény az ott marad örökre; átadják az anyaföldnek. Az egyik már boldog, elérte célját: meghalt. A másik! Még küzd, szenved: él.

Száguld a fiatal pár kocsija, viszi őket messze idegenbe... Ahol más az érintése a szél sóhajának, ahol még a madarak is más-kép dalolnak...

— Isten veled — örökre! — szól a menyasszony, amint elrobognak a gyászmenet mellett.

Száguld a fiatal pár kocsija, mint a szél, a villám...

Hej! az a szép menyasszony olyan halovány...

Két temetés van a faluban.

EGYHÁZ ÉS ISKOLA.

Az Abelesz-féle polgári és elemi leányiskolában (Hatvan-utca 23.) a jövő tanévre való beiratások naponta délelőtt 10-12-ig; délután 3-5-ig fogadtatnak el.

Városi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnap délután Debrecen város törvényhatósági bizottsága rendkívüli közgyűlést tartott *Domahidy* Elemér főispán elnöklete alatt, a melyen a legsürgősebb városi ügyek nyertek elintéztést, olyan ügyek, a melyek halasztást nem szenvedhettek.

A gyűlés iránt eleinte nagyon csekély volt az érdeklődés s a bizottsági tagok nagyon gyéren szálíngóztak a gyűlésterembe. Végül azonban a közgyűlési terem szépen megtelt s ugyancsak parázs vita fejlődött ki a város papírszállításának ügyénél. Utóljára is egy órai vitatkozás után a közgyűlés kimondta nagy többséggel, hogy a Magyar Papírgyárral a szerződést felbontja s a papírszállítással a *Hegedüs és Sándor debreceni céget* bizza meg 1906. január 1-től 3 évre.

Sok szegény városi alkalmazottnak egyhangulag drágasági pótlékot szavazott meg a közgyűlés, melynek lefolyásáról tudósítónk a következőket írja:

Domahidy Elemér főispán a gyűlést megnyitván, tárgyalás alá veszik a debreceni 3. honvéd gyalogezred részére építendő házi lövölde céljaira szükséges, a *Libakertben* kijelölt földterület megszerzésének ügyét. Az ottani tulajdonosok a szükséges 316 négyzetöleket önként 10 koronáért hajlandók átadni. A tanács javasolja a földterület megvételét s a névszerinti szavazást a szeptemberi közgyűlésre javasolja kitűzni.

A közgyűlés ilyen értelemben határoz:

A csolnakázó tó jövője.

A debreceni csolnakázó tó régen huzódó ügyében hoztak ezután határozatot. *Szabó Sándor* debreceni lakos 100 koronát ajánlott ezért a tóért s a körülötte levő területért, melyet át akar alakítani mulatóhelyllyé s a csolnakázó tavat is rendbehozni. Kéri azonban, hogy 12 évi időtartamra adják bérbe neki ezt a területet.

Márk Endre javasolja ezt, de azzal a kikötéssel, hogy a szerződésbe vegyék bele, hogy a város azt évenként bizonyos időben hatálytalaníthatja.

Dr. Tüdös János: De ez esetben a város becsérték szerint térítse meg a bérlő által tett befektetéseket.

A közgyűlés *Szabó Sándorral* a szerződést megkötetni határozza, azzal a kikötéssel, hogy ha a város 12 éven belül visszavenné a földterületet, akkor a város a *Szabó Sándor* által tett befektetéseket a méltányosság szerint megtéríti *Szabó Sándornak*.

Megszavazott drágasági pótlék.

A városi gyalogrendőrök, mezőrendőrök, lovasrendőrök, napidíjas hajduk, mázsamester, belső és külső utkaparók, a mértékhitelítő szolga drágasági pótlék iránt folyamodtak.

A közgyűlés a tanács javaslatára 1905. évi augusztus 1-étől egy évre személynként és havonként 10-10 korona drágasági pótlékot szavazott meg a kérényvezők számára.

A városi papírszállítás.

Ezután következett a papírszállítás ügye. A *Hegedüs és Sándor* helybeli cég megfeleltette azt a tanácsi határozatot, melylyel a város papírszállítását a budapesti *Első Magyar Papírgyárra* ruházta, 3 évi időtartamra szerződést kötve a gyárral. A felelbező cég azért felelbezt, mert 6k szerintök előnyösebb feltételek mellett pályáztak a papírszállításra. Az *Első Magyar Papírgyár* igazgatósága erre kijelentette, hogy ugyanazokat a feltételeket magára nézve kötelezőnek ismeri el, amelyeket a *Hegedüs és Sándor* cég megajánlott. Erre a *Hegedüs és Sándor* cég újabb felelbezzéssel s újabb előnyös ajánlattal állott elő:

A tanács javasolja a szerződést az *Első Magyar Papírgyárral* fentartani, a jog- és pénzügyi bizottság 1906. évi január 1-től új pályázat kihirdetését javasolja a közgyűlésnek.

Márk Endre: A nyomdai felügyelő bizottság javaslatát kéri felolvasatni és a papírgyárral kötött szerződés ellen beadott legutolsó felelbezzéssel szövegét.

Juhász Ignác: Meddig lehet még a szerződés ügyében határozni? Vajjon a szerződés a papírgyárral felbontható-e, illetve megtámadható-e?

Oláh Károly: Szeptember hó 30-ig felbontható!

Ezután felolvassák a bizottsági jelentést és a felelbezzéssel szövegét.

Márk Endre előadja, hogy a jog- és pénzügyi bizottságban nem látták a szerződést. De az előadó kijelentette, hogy a szerződés szeptember 30-ig felbontható. A város a *Sándor és Hegedüs* céggel mindenféle üzleti összeköttetésben van, úgy hogy méltányos lenne a szerződést a *Hegedüs és Sándor* céggel megkötni, már csak azért is, mert ez a cég 8000 koronát biztosít a városnak nyomtatványokért s erre szerződésileg kötelezi magát. Javasolja, hogy a papírgyárral bontsa fel a város a szerződést s 1906. január 1-től kezdve 3 évre kösse meg a *Hegedüs és Sándor* céggel. A tanács javaslatára nézve kijelenti, hogy az a kétszerkettővel homlokegyenest ellenkezik.

Lőkövics Artur kérde, hogy vajjon ki van-e kötve mind a két ajánlatban, hogy kizárólag magyar gyártmányt szállítsanak.

Oláh Károly: Igen, csak magyar papírt szállíthatnak.

Kovács József polgármester: A szerződést csak úgy mondhatjuk fel, ha a Magyar Papírgyár nem tett eleget a szerződési köteletségének. Már pedig a Magyar Papírgyár eleget tett szerződéses köteletségének. A tanács tehát helyesen hozta meg a határozatot. A tanács értesítette a Papírgyárt, vajjon az újabb előnyöket biztosítja-e. A Papírgyár megajánlotta az előnyöket, a város tehát nem tartotta méltányosnak, hogy a szerződést vele felbontsa.

A tanács javaslatát a közgyűlés elveti s nagy többséggel elhatározza, hogy a papírszállítás 1906-tól kezdve 3 évre a *Hegedüs és Sándor* céggel köttessék meg.

A bábaképezde vízvezetéke és csatornázása.

A bábaképezde vízvezetéki és csatornázási árlejtsésénél a tanács a Törs és Ormai cégnek adta ki a csatornázási, vízvezetéki és gőzfűtési munkálatokat.

Ezt a *Zellerin* gyári részvénytársaság megfeleltette azzal, hogy 5 olcsóbb ajánlatot tett s azt a tanács még sem vette figyelembe.

A tanács miután a Törs és Ormai-cég mintáit találta legjobbaknak, ezért javasolja a vállalatot a Törs és Ormai cégnek kiadni.

Márk Endre a városi szakértőkre nem sokat ad, de úgy tudja, hogy a *Zellerin*-gyár e téren sokkal jobbat produkált már, mint az ismeretlen Törs és Ormai-cég. Javasolja az építkezést a *Zellerin*-gyárnak kiadni.

Dr. Burger Péter kijelentette, hogy a Törs és Ormai cég mintái a szakértők szerint jobb-k voltak, mint a *Zellerin* gyár mintái.

Aczél Géza: Itt csak az a kérdés, hogy melyik cég tett olcsóbb ajánlatot. S ha az a cég, a mely az olcsóbb ajánlatot tette, megbízható, feltétlenül annak kell kiadni az építkezést. A Zellerin-cég 1150 koronával olcsóbb ajánlatot tett s országosan elismert céggel állunk kétségben, a melynek megbízhatóságához kétség nem férhet. Ajánlja a munkálatokat a Zellerin-cégnek kiadni. Kéri azonban, hogy a közgyűlési határozatot csak leiratokon kívül lehessen megfélebbezni s az azonnal foganatosíttassék, mert a bába-képezde építése már halasztást nem szenvedhet.

Juhász Ignác és dr. Dóczy Emil felszólalása után a közgyűlés nagy többséggel elfogadta a tanács javaslatát s a munkálatokkal a Törs és Ormai-céget bízta meg.

Egyéb ügyek.

Németh András és társai a Bika kávéház előtt a járdára kitett asztalok után fizetett helypénzt megfélebbezték azzal, hogy ők díjat soha sem fizettek, mint városi bérlők. Kéri, hogy helypénzt a jövőben sem fizessenek.

Szentessy János azt kívánja, hogy a Bika bérlői ne fizessenek helypénzt.

Juhász Ignác, Márk Endre, dr. Bacsó Dezső, Király Gyula, Dóczy Emil után a közgyűlés nagy többséggel kimondja, hogy Németh András tartozik helypénzt fizetni épen úgy, mint a többi cukrászok, vendéglősök és kávéosok.

Ezután a közgyűlés az utcai fák gondozására a mérnöki hivatalnak 4000 korona póthitelt szavazott meg s apróbb dolgok elintézése után véget ért.

VIDÉK.

Rablótámadás fényes nappal Vármegyei Monostorpályi községben öt álarcos rabló. A nő ruhába öltözött, bekormozott képű zsványok 21-én délben behatoltak Feischer ottani birtokos kastélyába. Legelőször az ispán lakását akarták kifosztani, de ott észrevették őket és a szobába zárkoztak. A rablókat az időközben fellármázott eselőség és a falu népe üldözöbe vette, de a kukoricásba senki sem mert utánuk menni, mert fegyver volt náluk. A csendőrség a nyomozást megindította.

Égő tarló. Nagykereki és Ártánd között hatalmas tűz pusztit. A tarló kigyuladt s óriási területen lángba borult, elpusztitva számos kszlat, asztagot. A tűz megfékezésére a két község lakossága kivonult s árokkal igyekszik elvágni a lángok útját, ami még estig nem sikerült. A kár eddig is igen jelentékeny.

Lelőtte a feleségét. Szegedről jelentik: Visszataszító bűn ügyében folytat most vizsgálatot a szegedi kir. ügyészség. A közeli Dorozsmán tegnap egy gazdag marhakereskedő lelőtte a feleségét, mert nem akarta többé semmittevő, lusta, korcsmázó férjét kitartani. Szabó Antal három éve vette el Vörös Máriát, aki nagy földbirtokot, jólétet és vagyont hozott a házhoz. — Ezért is kérte meg a kezét Szabó, remélve, hogy ezentul gondtalan, dologtalan életet élhet. Nem is dolgozott, hanem egészen a felesége vagyonából élésködött. Ezért az asszony a válást sürgette és el is akart hurokolkodni hazulról. A dühös férj, aki a buldog, semmittevő élet végét közeledni látta, revolvert fogott és hat golyót lőtt a feleségébe. Kettő talált; egyik a nyakán, másik mellén. Haldokolva vitték az asszonyt a szegedi kórházba.

Debrecen telepeinek és kertjeinek rendezése.

Debrecen, aug. 22.

Utóbbi időben annyira megszorodtak a város körüli telepek, hogy ezeknek rendezése ugy közigazgatási, mint különösen közegészségügyi tekintetben elodázhatatlanná vált. A város alatt elterülő kertek a mennyiben a hatóság megengedte az állandó kint lakást, valóságos falvakká lettek. Így különösen a Csapó- és Homokkert. De hogy ezek fejlődésének valami irányt szabott volna a mérnöki hivatal, arról szó sincs. Még különösebbek a telepek, a Móric-telep a maga szűk utcáival. Egyik végén be lehet menni, a másik vége rányulik a vasuti töltésre, tessék ilyen helyen kocsival megfordulni. A házak számozása, illetve helyes számozása ismeretlen fogalom. A Csapó-kert e részben valamivel rendszeresebb, mert legalább 8—10 folyó szám egymás után halad, de a Móric-telep és a Homok-kert valóságos labirint.

Az Emerich, Geréby, Barcsay, Szotyori-telepek még most vannak fejlődésük kezdetén, lehetetlen, hogy némi esint, rendszert, utca szabályozást, ház számozást ne lehetne már most e telepeknél rendszeresíteni. Egyik ház sarka a másik oldalának megyen, a második kerítése a harmadik udvar közepét érinti. Ily körülmények között ha valami boldogtalan halandó keresi Cs. Nagy Jánost, a ki a 97. szám alatt lakik a Homokkertben, elindul egy uton, a melyik 9 számmal kezdődik, a sorozat többi részét látva, visszafordul; elindul egy másik dűlő-uton, 230 körüli számokat lát, visszafordul. Ha kérdezősködik, senki sem ismeri Cs. Nagy Jánost, ha a 97. szám után tudakozódik, megtudja, hogy nem a kertben van a hozzájutás útja, hanem a temető felől kívülről, de erre az utra ismét csak nagy kerülővel mehet. Ezt csak példának hoztam, de ez mindennapos dolog a külsőségekben, különösen kellemetlen az orvosokra nézve, ha nagy beteghez hívják, sokszor óra számra előgyeleznek a kertben tanácstalanul, hiszen bárkit kérdeznek, még kevésbbé tud telvilágosítást adni.

Még furcsább a helyzet a Móric-telepen, a város alatt van a Csapó-kert I-ső járás, másik oldal Ó Móric-telep, ismét további utca Ó Móric-telep Csapó-kert I-ső járás, harmadik utca Csapó-kert I-ső járás, Új Móric-telep stb.

Voltam bátor néhány helyen a házzámozást felírni, Maróthy legyen az, a ki benne rendszert tud felfedezni.

Tekintetes városi Tanács! — ha már meg vannak ezek a falvak, méltóztassanak némi tekintetben egy kis gondot is fordítani a fejlődésükre. A dűlő-utak ismeretlen tömkelegébe legalább római szám jelzéssel bevilágítani. Csak legyen valami ismertető jelük. A házzámozást is igen könnyen megtehetnék számpatronokkal és egy kis kindruszszal. A rendőri foglyok szépen megcsinálhatnák, lenne valami hasznuk.

Egy kis akarat többre viheti, mint száz óhajítás! Incognito.

A VÁROSHÁZARÓL.

Földtulajdonosok és katonai gyakorlatok. Az utóbbi időben megtörtént, hogy egyes földes gazdák nem engedték meg a katonaságnak, hogy a tarlón gyakorlatot tarthassanak, holott erre a katonaságnak a törvény értelmében joga van. Nagy Győző ezredes e tárgyban átiratot intézett Kovács József polgármesterhez, a mely a következőleg hangzik: A törvény értelmében az esetben, ha a gyakorlótér a csapatok kiképzésére nem elegendő, akkor a katonai igazgatás a szükséges földterületet — ott, a

hol van — akadálytalanul használhatja. Ez ideig a földtulajdonosok nem emeltek kifogást az ellen, ha az őszi gyakorlat tartama alatt nagyobb létszámmal a gyakorlatok a tarlón tartattak, sőt egyesek örömmel vették, mert az ott elhullatott trágya a földnek előnyére van, kárt pedig a csapatok e tarlón nem okoznak, de nem is okozhatnak. A folyó gyakorlatok alatt azonban egyes földtulajdonosok a tarlón való gyakorlatokat nem akarják megengedni, sőt durvasággal követelik a területükről való eltávolítást. Miután pedig jelen alkalommal a gyakorlatok csak a tarlón végezhetők s mert erre a csapatnak törvényes joga van, kérem a tekintetes polgármesteri hivatal sürgős intézkedését, illetve a törvény kihirdetését, nehogy a lakosság azt higgye, hogy a gyakorlatok megakadályozása jogában áll. Nagy Győző.

Hitelesítő közgyűlés. A tegnapi közgyűlés jegyzőkönyvét a ma d. u. 4 órakor tartandó hitelesítő közgyűlésen fogják hitelesíteni Domahidy Elemér főispán elnöklése alatt.

Angol vendégek Debrecenben. Az e hó 26-án Debrecenbe érkező angolkiránduló társaság fogadtatása tárgyában a fogadó bizottság ma délután 4 órakor Oláh Károly tanácsos elnöklése alatt ülést tart, amelyen a programot állapítják meg véglegesen.

Doktori oklevél kihirdetése. Dr. Leitner Adolf orvos véglegesen Debrecenben telepedett le. A törvényes szokásához híven Leitner tudori oklevelét a tegnapi közgyűlésen hirdették ki.

Öngyilkos bandita.

Küzdelem a temetőben.

Hetven csendőr egy ember ellen.

Debrecen, aug. 23.

A betyár romantika legszebb virágkorára emlékeztet az a szinte páratlan esemény, ami napokig megzavarta Szalárd vidékén több falu népének a nyugalalmát. Mintha a Rózsa Sándornak vére ujhodott volna meg abban a biharfélegyházi atyafiban, aki hirtelenében felcsapva haramiának, olyan rémregénybe illően hajmeresztő dolgokat vitt végbe, hogy a százszor kinótázott híres szegénylegények is megirigyelhetnék érte.

Ujlaki Zsigmond az elszánt bandita, akiről a szalárdi rablógyilkosság óta ismételten volt szó az ujságban, egymaga viselt irtóztató hadat hetven csendőr ellen, akik egy hétig tartó, szinte leirhatatlanul izgalmas hajsza után sem tudták élve kézrekeríteni.

Sortüzzel üldözték végig a falu utcáján, sortüzzel ostromolták éj idején a temetőben, ahonnan Manlicher-lövésekkel felelgetett, de közelébe nem jutottak s csendőrpuska golyója nem fogta a rettenetes brigantit, aki végre is önönkezővel pusztította ki magából az életet.

Az izgató haramia történetéről szalárdi tudósítónk a következő részleteket jelenti:

legszebben tisztit

Hrabéczy Antal

Debrecen, Széchenyi-u. 12.

Nyári ruhákat

A haramia és üldözői.

Ujlaki Zsigmond, a farmosi rablógyilkos, aki az országuton kirabolta és megölte Kovács Mihályt és fiát, Manlicherrel felfegyverkezve, bevette magát a félegyházi határ kukorica táblái közé, hogy üldözői, a csendőrök elől meneküljön. Több napi sikertelen hajszá után koncentrálták a bandita üldözésére a székelyhídi, margittai, szentjánosi, kismarjai, tatarosi, szalárdi és bihari csendőröket, a nagyváradi szárnyparancsnoknál készenlében levő csendőröket s akik összesen 69-en Deák Péter nagyváradi csendőrfőhadnagy vezetésével látottak hozzá a nagy s talán páratlan rablóhajszához. És a hallatlanul vakmerő fickó valósággal játszott, cicázott a fegyveres üldözőivel, a kiknek a kezéből csodával határos módon siklott ki a félegyházi Rinaldo Rinaldini.

Vakmerőségében odáig ment, hogy beizent a kisbíróval az előjáróknak, bosszúságuk szabadon a feleségét, akit letartóztattak. Ebéd előtt a mezőn csipte el a kisbíró:

— Mondd meg a bírónak, ha 6 órára el nem eresztik az asszonyt, a cimboráimmal felperzselem a falut.

Erre az üzenetre rettentő láz és rémület fogta el Félegyháza népeit. Mindenekelőtt a pánik hatása alatt **szabadlábba helyezték az asszonyt.** Azonban mégis megtették az óvintézkedéseket. **Permánciába léptek az önkéntes tűzoltók, tele hordták vízzel a hordókat, az utcákon pedig felállították a vizipuskákat s az éjszakát az egész falu átvirrasztotta. Este a gyerekeket és asszonyokat a pincékbe vitték, a lakosság is igyekezett mindenképpen biztonságba helyezkedni.**

Este nyolc óra tájban egy csapat falusi verődött össze a koresma előtt. Egyszerre köztük termett Ujlaki:

— Adj Isten! Ugy-e hogy rólam beszéltek?

Az emberek első rémületökben szólani se tudtak s a következő pillanatban már a rablógyilkosra akarták vetni magukat. Ujlaki lekapta Manlicherét:

— Na, na! Vigyázzatok, mert eltalál sülni!

Ezután beszélgettek egy darabig, kapacitáltak, hogy adja meg magát, a rablógyilkos cigányok is kegyelmet kaptak. Ujlaki röviden válaszolt:

— En rám élve ugysem teszi zsan-dár a kezét.

Ekkor nesztét vette, hogy a csendőrök közel vannak. Keresztül vetette magát egy koritáson, néhány lövést tett a csendőrökre és elmenekült a kertek alá. A csendőrök viszont tüzeltek, de egyetlen golyó sem talált.

Sortüz az utcán.

Szombaton éjjel Ujlaki megjelent a faluban s felzörgette Goldstein szatócsot, akitől nagymennyiségű revolverpatront szerzett be. Aztán ellátogatott a község házára s bekopogtatott az ablakon, mire egy csendőr kidugta a fejét:

— Gyertek ki — mondta hetykén — itt van Ujlaki Zsiga, fogjátok meg, ha van bennetek vér.

A csendőrök egyszerre huszan is kirohantak az utcára, de már akkor a betyár messziről lövéseivel visszafelé. Móra püspöki őrsparancsnok erre felállította összes csendőreit és rohamlépésben futottak a haramia után, folytonos sortüzeket adva végig az utcákon. A falu népe ébren töltötte az éjszakát és kivilágított ablakok mögött remegve várta a virradatot. A puskák egyre durrogtak, a csendőrök tüzelését a menekülő haramia erőteljesen viszonzta. A csendőrök 54 lövést tettek s egész a temetőig futottak a bandita után.

Csata a sírok között.

Az már valóságos csata volt, ami ezután következett. Ujlaki a sírkövek fedezete mögül Manlicheréből egész golyózáport zúdított a csendőrök felé, akik az éjszaka sötétjében körülfigyelték a temetőt. A csend-

őröknek az volt a taktikájuk, hogy fekvő helyzetben várják be az alkalmas pillanatot, hogy a gazembert puskacsőre kapják. Mert azt már maguk is belátták, hogy élve nem kaparíthatják kezükbe veszedelmes ellenfelüket. Csöndben, lélegzetvétel nélkül hasaltak a temető árok partján, amikor tizenegy óra körül a betyár megpillantotta Móra őrsparancsnokot a kapu mellett. Ujlaki célzott, lőtt, az őrsparancsnok kalapjáról a tollat horzsolta le a golyó.

Adott jelre a csendőrök felugráltak s folyton tüzelve nyomultak mind beljebb a temetőbe, ahonnan egyre hallatszott a haramia veszett, vad káromkodása s jóformán egy lövés se maradt felelet nélkül. Az egy szál Manlicher dolgozott a 69 karabin ellen. A durrogás, pufogás elhallatszott a községbe, ahol irtóztató félelemben remegtek az emberek. Összegyűltek a község háza előtt s ott beszéltek, hogy Ujlaki pár órával előbb a lánya házából vitte el a számára kikészített elemőzsiát, pedig a csendőrök valósággal ellepték az egész portát.

Öngyilkosság az anyja sirján.

Egyszerre csak híre jött a faluba, hogy Ujlakinak vége van. Jött egy-két csendőr is a temetőből s hozta a hírt, hogy a haramia agyonlőtte magát.

Ujlaki éjjelután már látta, hogy nem menekülhet. A történeti elfogytak s az ereje is elhagyta. Ugy történt, hogy a csendőrök erős tüzelése egyszer viszonzatlanul maradt. Még egyszer lőttek, aztán vártak, vártak s mivel a betyár életjelet nem adott magáról, benyomultak a temetőbe.

Nem soká kellett keresni. Az üldözött banditát megtalálták az édesanyja, Ujlaki Mihályné sirja mellett, holtan. A sir mellé leterítette azt a fekete gubát, amit Kovács Mihálytól rabolt. A gubára lefeküdt s balkezét a szívére szorítva, 12 milliméteres revolveréből a szájába lőtt. A golyó szétromcsolta a fejét. Azonnal meghalt. Az a gubya fedte a testét, amit kiszabadulásakor az illavai fegyházból hozott magával. A bélésebe bele ütve a fegyház pecsétje. A zsebeiben nem volt egyéb, mint egy darab sebtapasz.

Már virradt. A temetőnek szörnyen siralmas volt a képe. Valósággal fel voltak dülva a sírok, a síremlékek összerongálva a lövésektől. A Torda-család sírhelye fölött a márványt számos golyó szétromcsolta.

A haramia édesapja.

Reggel dr. Horváth Gyula járásorvos megvizsgálta a halottat s megállapította az öngyilkosságot. Az elterjedt hírekkel szemben azt is konstatálta, hogy a bandita testét csendőrök golyója nem érte. A mi csodával egyenlő dolog, mert a karabélyokból több mint száz lövés röpült feléje.

Elhívták a temetőbe a briganti édes apját, az öreg Ujlaki Mihályt s az előjárók felszólították, hogy gondoskodják az öngyilkos eltemetéséről. Az öreg ember rugott egyet a fia tetemén:

— Temesse, a ki akarja!

A haramiát ezután az öngyilkosság helyén, az anyja sirja mellett, minden szertartás nélkül elhantolták.

A csendőrök házkutatást tartottak Ujlaki Zsigmond lakásán, a hol némi készpénzen kívül még nyolc töltött revolvert találtak.

UJDONSÁGOK.

* **Személyi hir.** Dr. Balogh Arthur kolozsvári egyetemi tanár Debrecenben időzik.

* **A Kossuth-dalkör** augusztus hó 24-én este 8 órakor Kossuth Lajos, a haza nagy fiának nevéstéje alkalmával dallal egybekötött társas összejövetelt tart Törő Imre Csokonaihoz címzett vendéglőjében. Ezen estélyre meghívójegyeket nem bocsátanak ki. Bárki megjelenhet, ki a nagy hazafi emlékének és a dalnak óhajt egy pár órát szentelni. Belépti-díj nem lesz, hanem a házai ivászt bocsátva, a melyen

ki ki tehetsége szerint áldozhat a Kossuth-dalkör zászlóalapja javára. E fiatal dalkör dícséretre méltó szorgalommal buzgólkodik hivatásának eleget tenni s nevének megfelelőleg a Kossuth kultuszt igyekszik fenntartani és terjeszteni dalban. Ime most is, az emlékezetes augusztus 24-én azon fáradozik, hogy a közönségnek élvezetes estélyt nyújtson, melyen Debrecen város polgárai és polgárnői — mint egy kedves családi kör — egygyé tömörülve, kedélyesen beszélgethetnek a haza sorsa felől s gyönyörködhetnek a szép, hazafias és magyar dalokban. Jöjjetek azért nagyszámmal emlékezni, Kossuth szellemének áldozni és szórakozni. A Kossuth-dalkör műsora: 1. Ünnepi beszéd. Tartja Bacsó Dezső. 2. Kossuth-dal, Gaál F.-től. 3. Honfi-dal, id. Abrányi K.-től. 4. Bortal. 5. Kossuth-induló. Tisztelettel: a rendezőség.

* **Ezüstlakodalom.** Egy közismert és tiszteletben álló volt kereskedőnk családi ünnepéről veszünk hírt. Tóth Sándor debreceni kereskedő most ünnepelte meg székelyhídi szőlőbirtokán házasságának negyedszázados jubileumát. — Érdekes, hogy az ezüstitakodalomnál, melyen Debrecenből is számos meghívott vendég vett részt, Magyar Gábor vajdai lelkész fungált most is s ugyanő adta össze 25 évvel ezelőtt a jubiláns párt.

* **Irnokok országos szövetsége.** A magyarországi állami irnokok országos szövetsége István király napján alakult meg a fővárosban. A szövetség egyik elnöke Rosenberg Sámuel debreceni bírósági irnokot választották meg.

* **Állami ménék megismerése.** A földművelésügyi miniszter rendeletben közli, hogy a bejelentett teljeskorú állami ménék bizottsági megismerését s esetleg megvásárlását Debrecenben szeptember 27-én, Nyíregyházán szeptember 19-én fogják megtartani.

* **Gazdátlan pénz — jótékony célra.** A rokkant iparosokat és kereskedőket segítő alapok részére 100—100 koronát adott át az iparkamara a debreceni ipartestületnek és a kereskedő társulatnak, tudván velük, hogy ez összeget, mely hozzája jutott, mint gazdátlan pénzt, jótékony célra adományozza.

* **Tegnapi halottak.** Tegnap a következők hunytak el Debrecenben: Tibai Zsuzsanna ref. 15 éves, F. Nagy József ref. 51 éves, Virág Imre ref. 8 napos, Stahler Ernésztn r. k. 14 hónapos, özv. Kelemen Ferencné ref. 91 éves.

* **A kamara jövő évi költségelirányzata.** A kamara — mint jeleztük — aug. 31-én tartja legközelebbi rendes közgyűlését, melynek napirendjére van tüze az 1906. évi költségelirányzata is. Maga a költségvetés indoklásával együtt kinyomtatva a közgyűlési meghívóhoz van csatolva, hogy minden kamarai tag tájékoztatva legyen minden részletéről. Itt közöljük a költségvetés főbb adatait. Zárjelbe helyezvén az 1905-iki előirányzat adatait is összehasonlítás kedvéért. A kamara háztartásának összes rendes szükséglete 56944 (60.644) kor. Ebből a hivatali személyzet illetményeire 23700 (22900) kor., nyugdíjbefizetésre 3444 (3344), tartozások kamataira és törlesztésekre 7150 (9950), dologi kiadásokra 10050 (11450), beruházásokra 1800 (2000), szakoktatás, iparfejlesztés és humanizmus címén 10.800 (11.200) kor. szükséglet van előirányozva. A fedezeti bevételek összege 57.200 koronával van előirányozva és pedig illeték bevételek címén 50.000 (50.000) kor., házbérvédelem 6500 (10.100), kamatjévedelem 300 (300), munkadíjak 300 (300) kor. Rendkívüli és átmeneti kiadásokul 20.000

kor., ugyanilyen bevételekkel 22.000 kor. van felvéve. Mindössze a rendes és rendkívüli kiadások összege 76944 kor., a rendes és rendkívüli bevételek 79800 kor., vagyis pénztári feleslegül 2856 kor. volt előirányozható az előző évi 56 kor. felesleggel szemben. A költségelirányzat egyébként egészen az előző évi nyomokon halad s világos szerkezete és erős medret tartó menete a rendszeres gazdálkodásnak és a kamarai háztartás megszilárdult voltának a bizonyítéka.

* **Új törvényszéki bíró.** A király Pataky István igali kir. járásbíró a nyíregyházi kir. törvényszékhez bíróvá nevezte ki.

* **Önkéntesiskola Debrecenben.** Régóta nyilvánul Debrecenben az az óhaj, hogy önkéntes iskolát adjon a hadvezetőség Debrecennek. Önkénteseink a kiképzésre szánt félesztendőt Pesten és Váradon kénytelenek a mostani állapotok között eltölteni, ami az állandóan Debrecenben tartózkodó, önkéntes ifjaktól nagy anyagi áldozatokat kíván. A honvédelmi miniszter a hadügyminiszteriummal egyetértőleg a végre az önkéntes iskola felállítására iránt az előzetes intézkedéseket megtette. A hadvezetőség az iskola elhelyezésére megfelelő helyiséget most a várostól kér. A városi tanács erre a célra ki is szemelte már a nemrégiben megveit Hatvan-utcai ház egy részét. A módosítást megállapítására, amelyek mellett a város ezt a helyiséget átengedi az önkéntes iskola céljaira, tegnap délelőtt folytatott eszmecsere Kovács József polgármester Nagy Győző dandárparancsnokkal.

* **A lövész-egylet ünnepélye.** Nagy ünnepségre készül a Polgári lövőde, mely az idei szezonnak mintegy befejező, záró-ünnepsége lesz. Az ünnepély szeptember hó 3-án lesz, melyet két napon díj-lövészet előz meg. Ugyanekkor a kuglizóban is versenyt tartanak. Harmadikán este vacsora keretében fogják a díjakat kiosztani, melyeket előzőleg egyik helybeli üzletben közszemlére kitesznek. A vezetőség most fáradozik a részletes program elkészítésével s a díjak összeállításával.

* **Véres jelenet a baromvásárban.** Véres jelenetet rögtönzött tegnap délelőtt egy Gulyás József nevű póttartalékos honvéd a baromvásártéren. Szülei megbízásából barátjával B. Domány Gáborral kiment a vásárba, hogy lovat vegyen. Sok keresés után legjobban a Nagy Gáborné lova nyerte meg a tetszését, melyre meg is alkudott. A lovat egy koronával le felpénzelte. Egy óra múlva azonban megbánta már a vásárt s visszament Nagynéhoz kérve, tekintse semmisnek előbbi szavait és az egy koronát adja neki vissza. Nagyné azonban kereken visszautasította, amiből szóváltás keletkezett köztük. B. Domány a türelmét veszítve radikális eszközöz folyamodott. Rárohant az aszszonyra s azt úgy elverte, hogy orrán száján elindult a vér. Ezt látva néhány mikepércsi ember felháborodva siettek a szorongatott asszony segítségére. Domány jónak látta a veszedelem elől kitérni s megugrott. Nem úgy Gulyás. A bonvéd bajonettet rántva, szembe

szállt a tuleróvel. A bajonettel hadonászva védekezett, miközben két pércsi embert súlyosan megsebesített. Kovács Imrének a fejét zúzta be és a száját hasisította fel, Fiák Józsefnek pedig a karját szurta keresztül. A helyszínére érkező csendőrök vetettek véget a vérontásnak lefegyverezve a katonát, akit nyomban átadtak a katonai parancsnokságnak. A szétfutott pércsi emberek közül néhányat szintén elfogtak, míg a sebesülteket dr. Szalay Béla orvoshoz vitték, aki a vérző sebeket bekötözte. Gulyást a katonaság a kórházba szállította, mert ő is megsebesült. Ellenfelei a fején és száján súlyosabb természetű sebet ejtettek.

* **Halálozás.** Néhai Polgár Szilágyi József életének 47-ik évében f. hó 21-én elhunyt. Temetése f. hó 23-án délután 3 órakor lesz Nyugoti-utca 36-ik számú háztól s ref. egyház szertartása szerint a nagytemplomban tartandó ima után a Hatvan-utcai temetőbe fog örök nyugalomra helyezni. Bánatos neje özv. Polgár Szilágyi Józsefné Balogh Karolin, gyermekei Károly, Ilona, József, Teréz és Emma, valamint számos rokonok nevében is. A temetést Dankó M. tem. intézete rendezzi.

* **Hirtelen rosszul lett.** Tegnap délután a Kigyó-utca 18. szám alatt lakó Tóth Károly szűrszabó-segéd oly rosszul lett, hogy eszméletét veszítve esett össze az udvaron. A rendőrség intézkedésére beszállították a kórházba. Állapota aggasztó.

* **Újabb váltóhamisítás.** Kellemtelen meglepetésben volt része tegnap Harangi Bálintné újföldi lakosnak. Zárt levélben ugyanis a helybeli Takarékszövetkezet arról értesítette, hogy egy kilencven koronás váltója lejárt s azt megóvatolták. Képzelt meglepetése, holott ő soha sem irt alá váltót. Első meglepetéséből magához térve, azonnal elment a Takarékszövetkezetbe, megtudni nincse tévedés a dologban. A bankban megmutattak neki egy váltót, mely kilencven koronáról volt kiállítva s melyen ő, mint kibocsájtó szerepel. A váltón Kovács Sándorné és Sallay Sándor, mint elfogadó és forgató van aláírva. Harangi Bálintné a felmutatott váltóra azonnal kijelentette, hogy az hamis és a bűnügyi osztálynál a bünteljelentést nyomban meg is tette. A rendőrség megindította az eljárást.

* **A motor loosol.** Azt már megszokta és szinte kedélyesen veszi a debreceni közönség, hogy a kisvasut motorja bug és ráz; azon trükk azonban, melyet tegnap mutatott be a motor, aligha fog tetszeni valakinek. A kocsis felső részén végig húzódó vízcsovból ugyanis hirtelen zuhant bocsátott alá a motor s a koromtól piszkos viz teljesen tönkretette két hölgynek a ruháját. A hölgyek, mint tőlük ballottuk, kárterítést fognak kérni a vasúttársaságtól. A loosolás különben tegnap több ízben is megismétlődött.

* **A kíváncsiság áldozata.** Súlyosan bűnhődött a két éves kis Katona András kíváncsisága miatt. Az élénk természetű kis fiu nagyon szeretett a gazdasági gépek között forgolódni. Kíváncsi érdeklődéssel nézve annak működését. A kis kíváncsi tegnap egy őrizetlen pillá-

natban beszökött a szinbe, ahol a gépek állottak s felmászott a vetőgépre, melyről leesett. A kis Andris a vetőtölcsérek közé zuhant, melyek altestét és hasát felhasították. A súlyosan sérült gyermeket a Pallagról, hol a szerencsétlenség történt, behozták a városba s itt Hutiray vette kezelés alá.

* **A néger énekesnő elégtétele** címen említést tettünk egy kávéházi afférről, amelyről újabb részletek kerülnek forgalomba. Az igazság érdekében, a legkompetensebb vélemény, maguknak a szemtanúknak információja alapján jelenthetjük, hogy ebben az esetben tettlegesség nem fordult elő.

* **A tifusz terjedése.** A tifusz esetek száma még egyre emelkedőben van. Megbetegedések naponként történnek. Tegnap három újabb esetet jelentettek be. A hatóság nagy buzgalmat fejt ki az orvosokkal együtt, hogy a betegség terjedését elfojtsák.

* **Köszönetnyilvánítás.** A debreceni kereskedelmi és iparkamara birokába jutott s ott gazdálannak tekintett 100 (egyszáz) koronát társulatunk menház és segély alapja javára volt kegyes adományozni. Ezen összeg vételét-hálás köszönettel nyújtjuk. A Kereskedő Társulat nevében: Fenyéri Zádor Lajos kir. tan. elnök, Kovács Mihály pénztáros.

* **A Csapókert százötven éves jubileuma.** A debreceni Csapókert szeptember 2-ikán ünnepli meg fennállásának százötven éves jubileumát, a melyre a kert vezetősége és a jubileum negyven tagu rendezősége már a legszeleesebb körű intézkedéseket tette meg arra nézve, hogy az ünnepélyt emlékezetessé tegye. Az ünnepélyen a munkás dalárda szerepel, az emlékbeszédet pedig Jánossy Zoltán ev. ref. lelkes tartja. Lesznek szavalatok s a zenét Veress Tóni kedvelt zenekara szolgáltatja.

* **Arany Bika mulató.** A mulató igen szépen fogja bevégezni idej szezontját és a debreceni közönség kellemes impresszióval bucsuzik tőle. Dicséretet érdemel az orfeum vezetősége, mert jelenlegi műsora megfelel minden követelménynek. Az orfeum kényelmes kerthelyisége naponta megtelik a diszes közönséggel és a mi a fő, a műsor család. Igen jól mulat a közönség Grünau Poldi humoros kuplén, Berényi Izsó komikus előadásán és kijut a tapsból Virág Izsónak is. Az új bohózat kitünően bevált, a közönség rendkívül sokat nevet a komikus helyzeteken. Grünaut illeti természetesen leginkább a dicséret. A műsor többi számai körül kiválik Jackson néger nő, Karabin táncos és kellemes meglepetést nyújt a Wandrey (Várad) nővérek fellépte. Lemmy a modern Mefistó kiváló trükjei zárják be a fényes és kielégítő műsort.

* Napernyőket rémolecsón ajánl Bartha Kálmán üzlete, főté.

* A Hungária-kávéházban naponta zeneestély tartatik.

* Elszett vászon és batiszt blusoknál legolcsóbban kaphatók Barthanál (városi ház).

* Valódi angol zephir blusokat mérték szerint 7, 8 és 10 koronáért kszittet Bartha, főté.

TÁVIRATOK.

Megyék a szociálisták ellen.

Budapest, aug. 23. Pestvármegye egyik befolyásos embere kijelentette, hogy Pestvármegye mozgalmat indít, hogy szeptember 15-én a vármegyéket küldienek küldöttségeket,

a Házba, a melynek tagjai foglaljanak állást a szociálisták tulkapásai ellen s védjék meg a parlament tekintélyét.

A koronatanács.

Budapest, aug. 23. A király elnöklésével megtartott koronatanács elé Fejérváry báró miniszterelnök állítólag azt a kérelmet terjesztette, hogy engedessék meg neki az ellentálló vármegyék szigorú megrendszabályozása és a képviselőház feloszlatása. A király erre adott válasza nem ismeretes.

Botrány a löversenyterén.

Budapest, aug. 22. Az itteni löversenyterén a mai futtatásokon csak 2-3 lö futott minden futamban. E miatt a nép zugni kezdett. Bathányi Elemér, a lovarogylet elnöke lefutott a 2 koronás helyekre a rendet helyre állítani, de a nép megtámadta s csupán Szerdahelyi Ferenc színésznek köszönhető, hogy meg nem verték. A rendet csak nagynehezen tudták helyreállítani.

Gyilkos katonatisztek.

Inzultált lapszerkesztő.

A magyar vezényszó miatt.

Leszurt nyomdász.

Kassa város, Felsőmagyarország fővárosa valóságos forradalmi hangulata van. Este későn népgyűlést tartanak, melyről még tudósítás nem érkezett éjfélig.

Mindezt pedig két közös hadseregbeli katonatiszt hallatlan eljárása idézte elő, akik félholtra vertek egy lapszerkesztőt s keresztül szurtak egy nyomdászt, aki haladoklik.

A nép haragja utólrerte a két tisztet. Megverték a nyomdászok őket, az utcán pedig a kocsijukat felborították s ha a rendőrség ki nem veszi a tömeg kezéből a két katonatisztet, úgy agyonverik őket. Az egyik katonatisztet így is félholtan szállították a katonai kórházba.

A kassai hadtestparancsnok nyilatkozik, elítéli az esetet s valószínű, hogy a két tisztet megfosztják kardbajtjuktól. Mindez pedig azért történt, mert egy tartalékos szakaszvezető Hapták helyett magyarul vezényelt a szobában Vigyázzt.

A szenzációs eset részletei a következők:

Egy hírlapi cikk.

Seres Imrének, a Kassai Hírlap f. szerkesztőjének a lapjában egy cikk jelent meg „Hapták helyett Vigyázz” címmel, melyben minden kommentár nélkül el volt mondva, hogy mikor a kassai 34. gyalogezred egyik hadnagya bement a legénységi szobába, Rosenfeld József szakaszvezető, aki most, mint tartalékos rukkolt be, többi társai figyelmétetéseül (ez így szokás katonáéknál) így kiáltott:

— Vigyázz!

Ennek pedig az az oka, hogy Rosenfeld József csendőr s a csendőrségnél magyar a vezényszó s neki hasonló esetben magyarul Vigyázzt kell kiáltani.

Az illető hadnagy: Bossics Miklós a magyar szót hallva féktelen dühbe jött s neki támadt a szakaszvezetőnek:

— Micsoda szemtelenség ez. Ez lázítás

a magyar vezényszó mellett, ordította. És rögtön a zászlóalj parancsnokság elé vitette Rosenfeldet, aki hiába védekezett az ő igazával, hogy mint a szokás rabja tévedésből szólta el magát, fogságba vetették.

Ezt írta meg a Kassai Hírlap minden kommentár nélkül szárazon.

Husz tiszt egy szerkesztő ellen.

A Kassai Hírlap korán este jelent meg. Vacsora után husz tiszt jelent meg az „Otthon” kávéházban, ahol Seress szerkesztő vendég volt, hogy inzultálják. Seress azonban nem jelent meg a kávéházban ez estén.

Támadás a szerkesztőségben.

Ma reggel 8 órakor két tiszt rontott be a „Kassai Hírlap” szerkesztőségébe. Az egyik Bossics Miklós hadnagy volt, a másik pedig ugyancsak a 34. gyalogezred hadnagya: Lipesei Szárthory Richárd.

A redakcióban még senki sem volt, csak Seres Imre felelős szerkesztő.

A két hadnagy alig csapta be maga után az ajtót, Szárthory hadnagy Seress felé kiáltotta:

— Maga az az elvetemült ember, aki szennyes lapjába írni mert?!

Bossics pedig így szólt:

— Ha a nevémet kiírja, tegye utána, hogy ur!!

Ezzel be sem várva a Seress válaszát, neki rontottak s kardjaikkal ütlegelni kezdték. Seress a vér elborította s összeesett. Esésében azonban még eltudta sütni nagynehezen előrántott revolverét, a melynek golyója Szárthory kardcsapjának csattjáról visszapatant.

A zajra berontottak a szerkesztőségi szobával szomszédos nyomdahelyiségből. A szedők nagy vasrudakat hoztak s az élükön álló Klein Lipót tördelő egy festékes dobozt vágott a Bossics fejéhez.

Leszurt nyomdász.

A zajban, dulakodásban Szárthorynak sikerült Klein nyomdász közelébe jutni s kardját döfte Klein Lipót testébe. A kard a nyomdászt hasán szurta keresztül s a hátán jött ki.

A többi nyomdász kirentett erre az utcára, a hol egy rendőr állott s nagy tömeg gyülekezett össze a lármára.

Felküldték a rendőrt a szerkesztőségbe, de az csak bekiáltott a szerkesztőségbe:

— Hadnagy ur, mit tett? Ezt megbánja!

Ezzel mint aki jól végezte a dolgát, eltávozott.

A két tiszt az ablakon látva a lázongó tömeget, mely egyre nagyobb lett, a házkertajtóján menekült s a rendőrségre szaladt, hogy jelentést tegyen az esetről s a rendőrség védeimét kérje ki.

A megostromolt rendőrség.

A tömeg e közben észrevette a két tiszt menekülését. Egy Szalay József nevű magánzó azonnal az élükre állt:

— En 20 évig voltam Amerikában, a hova a magyar katonai intézmény, a katonai brutalitás üldözött ki. Most álljunk bosszút, verjük agyon a két gazember tisztet.

A rendőrség értesülvén erről, Szalayt letartóztatta. Ez csak olaj volt a tüzre.

— Ostromoljuk meg a rendőrséget! — kiáltották. Ha Szalayt szabadon nem eresztik, szétszedjük a házat.

A rendőrség végre is engedett s Szalayt szabadon bocsátotta. Ekkor a két tiszt kiadatását követelték.

— Már megszöktek a másik kapun — jelentette egy rendőr.

Ez persze nem volt igaz. Csak akartak megszökni, de addigra, mire a tervet keresztül akarták vinni, éppen a rendőr elszólása miatt a tömeg a másik kapunál termett.

A rendőrség ugyanis a kassai városában van elhelyezve, melynek homlokzata a Fő-utára szól, de a Kovács-utca felől is van kijárás.

A két hadnagy tényleg ezen a kapun akart menekülni.

Felborítják a bérkocsit.

Mire a két hadnagy kilépett a kapun, hogy a megrendelt kocsin elmenekülhessenek, a tömeg már várta őket.

A mint a két tiszt a kocsiába lépett, a tömeg felborította a kocsit.

— Így ni! — kiáltották — és most verjük agyon a gazembereket. És tényleg neki estek a két tisztnek, akik a földről fel sem tudtak kelni, mikor már rájuk rontott a tömeg.

E közben a két tiszt szerencséjére megérkezett a lovasrendőrség, mely a tömeget szétszórta.

De Bossicosot már ekkorra véresre verték, úgy hogy be kellett szállítani a katonai kórházba. Megállapították, hogy a fején egy téglával egy Horváth nevű horádár sebesítette meg igen veszélyesen.

Szárthory is sok verést kapott, ruháját letépték róla, de komolyabb baja nincs.

A vizsgálat.

A vizsgálatot a katonai hadtestparancsnokság megindította. Buschima hadtestparancsnok nyilatkozatot adott ki, melyben sajnálkozik a történetek felett s példás, szigorú büntelést ígér.

Népgyűlés a városban.

A kassai közönség hangulata nagyon izgatott. Seress Imre szerkesztő a magyar újságírók egyik legkiválóbb tagja. Mint szépíró is számottevő s több regénye, novellái könyve jelent meg. A kassai közönség csak nem régen ünnepelte Seress 40 éves jubileumát, melynek ünnepségében részt vett a fővárosi sajtó is, melyet évtizedeken szolgált Seress, a ki csak egy éve, hogy Kassára került. Klein Lipót pedig a kassai nyomdászok népszerű tagja.

A közönség ma kedden este népgyűlést tartott a véres eset ügyében. Késő est még határozatot nem hoztak. A kassai újságírók is gyülekeztek s elítélő nyilatkozatot adtak ki.

A vallomás.

— Regény. —

Írta: Mátrai.

Több esztendő előtt innot kerestem irodám számára. A nyilvános felszólítás folytán több pályázó jelentkezett. Midőn közülük már választottam, még egy férfi jelent meg — körülbelül harmincöt-harmincnyolc éves lehetett — szegényes ruházatban, ki kevés, szerény egyszerű szóval megkért, hogy szolgálatomba fogadjam.

Midőn azonban meghallotta, hogy a helyet már betöltöttem, reszkető hangon bocsánatot kért s a mint jött, oly csendesen és szerényen el is távozott megint.

Az embernek rendkívüli lehangoltsága és szomorúsága azonnal feltűnt előttem s ép úgy kíváncsiságot, mint részvétet is kellett bennem. Nem tehettem másként; utána kellett tekintenem.

Midőn a házból kilépett, észrevettem, hogy rövid időre megállott, mintha nem tudná, melyik oldalra forduljon s mintha lopva könnyet törült volna ki szeméből.

Ezen megindultam. Visszahívtam.

Csak habozva engedett hívásomnak s komolyan és hallgatva lépett be dolgozó szobámba.

Mióta önálló lettem, sohasem voltam képes olyannál, ki szolgálatomba akart lépni, személyes viszonyai és multja felől tudakozódni. Mert vagy nem lehet neki semmit szemére vetni s akkor amugyis jól van, — vagy van a dolognak bibije: az ilyen esetben tiz közül — kiket vallatás alá veszek, — kilencen bizonyára hazudni fognak; s talán csak egy fog föltétlenül igazat mondani. Ilyenkor a vallomásnak annyi értéke van előttem, hogy tiz más hibát ellensúlyoz s ép oly nagy bizalommal tölt el, mint a legfedhetlenebb jellem; mig ellenben az első esetben mi egyebet nvertem, mint boszantó

esalatkozást, mely előbb-utóbb, ha napfényre kerül, a legérzékenyebb hoszúságot okozza?!

Az ily kutatások semmi esetre sem várhatók bármi előnyt: ezért mindenkor csak a leglényegesebb kérdésekre szorítkozom.

Itt is úgy tartám, habár a különös érdekltség az idegen irányában arra készítette, hogy többet kérdezzek, mint különben szoktam.

Az idegen röviden és szerényen felelt. Kovács Józsefnek nevezé magát, harminchét éves volt s ügyvédi irodákban — amint mondá — csak vagy négy év óta dolgozott. Magaviselete felől bizonyítványt mutatott elő, mely föltte meglepett. Azt tanusítá, hogy Kovács minden tekintetben hü, felette lelkiismeretes és megbízható munkás volt s azon kívánattal végződött, hogy Kovács mihamarább jövedelmes, bő ismereteinek megfelelő működési körre tegyen szert.

— Ez pompás bizonyítvány kiáltám önkénytelenül.

(Folyt. köv.)

Apró hirdetések.

RÉPÁTI VIZ friss töltésben megérkezett. Mai leszállított ára félliteres üvegekben 23 fillér, üres üvegekért 7 fillér vissza. KONTSEK Géznál.

Csemege szőlő és boreladás.

Gróf Degenfeld József és dr. Balhányi Miklós urak a „E r z s é b e t” szőlőtelepének elárúsító helyét: Gróf Degenfeld-téren, a Kenyérpiacon 10-ik számú Volf százados féle Szikszay háznál és a Főpiacon, a 26-ik számú háznál levő békési házi kenyér üzletben megnyitatták. — Mindkét helyen a csemege ezúttal nagyban és kicsinyben kapható. — A Degenfeld-téri főüzletben az „Erszébet” szőlőtelep kitűnő ó-bora hectoliterenként igen olcsón megrendelhető. 1313

A Debreceni Közizálog Kölcsönintézet

részv. társ. — Arany János-utca 9. sz. —

Olcsó kölcsönöket nyújt értékpapirokra, ékszerekre, arany és ezüst tárgyakra és egyéb ipari készítményekre.

Ugyanott árverésen visszamaradt értékű tárgyak, u. m. Briliánt és Gyémánt függő, arany férfi óra, Briliánt és Gyémánt gyűrű rendkívül jutányos árban kaphatók.

Hirdetések jutányos árban felvételre a „DEBRECENI UJSÁG” részére a hirdetőhivatalban, Lamprocht-ház. Piac 42

Ad 1022—1905. V. A debreceni ev. ref. egyház ispotályi vegyes bizottságától.

Hirdetmény.

A debreceni ev. ref. egyház ispotályi szegényháza részére az étel-szállítás és a kenyér-szállítás biztosítására zártajánlati pályázat hirdetik. Az ajánlatok az egyház iktatóhivatalában adandók be a f. évi szeptember 12-ik napjának d. u. 5 órájáig. Későbbi ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Felbontási határidő 1905. évi szept. 15-én délután 4 óra, amikor az ajánlattevők az egyházi hivatalban jelenjenek meg.

Mindkét szállításnál amost érvényben álló szerződés az irányadó s világosan megjelölendő azon engedmény az egységárból, amivel az ajánlattevő olcsóbban szállítani hajlandó. E szerződések az egyházi irodában megtekinthetők s lemásolhatók.

1350 A debreceni ev. ref. egyház ispotályi vegyes bizottsága.

Szőnyeg maradék vásár!

A szezonban óriási mennyiségű szőnyeg maradék halmozódott fel, melyből feltűnő olcsó árak várhatóak.

Nagy maradék vásárt

Egyes darabok fél- sőt negyedárban is beszerezhetők

Bosznay J. és Társa

szőnyeg-áruházában
DEBRECEN,
Kossuth-utca 5.

Elvállalunk mindenféle szobafestéseket és tapétázásokat a legjutányosabb árban

HORVÁTH ANDRÁS
mázoló-, szoba- és templom-festő
DEBRECEN,
Piac-utca 21-ik szám alatt.

Szőnyeg vásár!
A raktárunkon lévő szőnyegek nagy részét mélyen leszállított árakon árusítjuk el.

Különösen ajánljuk elsőrendű minőségű **Brüsszeli szőnyegeinket** igen szép mintákban, melyek 3 frt 20 kr. helyett 1 frt 80 kr.-ért kaphatók. Nagy mennyiségű maradék szőnyegek minden fajból **tetemesen leszállítva.** Ezen kedvező bevásárlási alkalom csak néhány hétig tart. 1386

Szabó Lajos Fiai cégnél
Debreczen.

1906

Legjobb bajuszpedrő a híres debreceni **„CZIVIS”** BAJUSZPEDRŐ.

Nem tépi, jól összefogja 1 doboz ára !! s nőteti a bajuszt !! 40 fillér.

Készítője s főraktára **Mihalovits Jenő** gyógyszerész
Debreczen, a városházzal szemben.

ÁRJEJYZÉKE

Csanak József
saját termelésű **homoki fajborainak.**

1279

Kövidinka	— — —	1902-iki 1 liter	—	60	fillér
Kövidinka	— — —	1903-iki 1 „	—	72	„
Ezerjó	— — —	1903-iki 1 „	—	80	„
Rizling	— — —	1903-iki 1 „	—	80	„
Carbenet vörös	— — —	1903-iki 0.70 l üveg	—	90	„
Ezerjó szemelt	— — —	1900-iki 1 liter	—	100	„
Osászárszállás gyöngye	— — —	1900-iki 0.70 l üveg	—	100	„

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja 10 szögig 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szög 4 krajcár, 8 fillér.

Levélnél tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg mellékelik.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Levelezés.

MELYIK előkelő ur lenne diszkrét barátja válófélben levő fiatal urasszonyoknak. Teljes című levelek „Agni” jellegével kiadóba keretnek. 2221

MAGYAR mágnás ismeretséget óhajtana özv. urnóval. Kimerítő leveleket „Bar” jellegével kiadóhivatal továbbít. 2222

EGY KÖZÉPKORU hivatalnoknő, kinek saját háztartása és jövedelmező hivatala van, olyan ur emberrel vagy jobb módú iparossal szeretne megismerkedni komoly házasság céljából, kinek szintén jövedelmező hivatala van, kérem valódi címét a levélben, „Házasság” címen főpostára post-restante 48. 2232

Ajánlat.

PERFEKT joghallgató házi-tanítónak ajánkozik ellátásért. Cím a kiadóban. 2118

ÁLLANDÓ magyar és német szabó munkára ajánkozik családos szabó iparos. Cím Darabos-u. 49. sz. 2217

EGY csinosan butorozott szoba kiadó Kossuth-utca 25. sz. 2205

UTCAI lakás november 1-től kiadó Hunyadi-u. 10. sz. Értekezhetni Schmidt S. zongora raktárban. 2184

KIADÓ a perec dűlőben 3 nyilas újföld, értekezhetni a tulajdonossal Nap-u. 5. 2181

KIADÓ azonnal a Kossuth-utca 6. számú háznál az udvarban 4 nagy raktárhelyiség együttesen van külön-külön. — Értekezhetni Kaszanyitzky Endre üzletében. 2144

FRISS VAJ érkezik naponta kétszer Kertész Sándor fűszer- és csemege kereskedésébe, Kossuth- és Batthyányi-utca sarkán, a színházszal szemben. 2188

RÓZSA ARCKENŐCS, szepő, májoltok ellen, Udévé, kellemessé teszi az arcot. E nemből a legjobb. Főraktár Jóna és Jóna droguerijája Debrecen, Kossuth-u. 6. 2011

SZABÁS tanításra növendékek felvételnek. — Vidékiek teljes ellátást is kaphatnak, Kossuth-utca 25. Ugyanott tanuló leányok is felvételnél. 2008

A LEGJOBB ÓRÁK legszolidabb ékszer-ek egyszerűtől a legrágábbig, valamint órajavítások legolesőbban Kurian Gyula műórásnál Debrecen, Piacz-utca 42. Vidéki megrendelést pontosan eszközölk. Tanuló felvételnél. 2002

3-4 TANULÓ leánykát bármelyik intézetből elvállal teljes ellátásra magános ref. jelkésznő özv. Bagaméri Karolyné Cegléd-u. 6. szám. 2231

KÉT URI házból való középiskolai tanuló intelligens családnál teljes ellátásra felvételnél. Szentanna-u. 20. 2227

Kereslet.

ÜGYES, TISZTESSÉGES ÜZLETSZERZŐK magas jutalékkal felvételnél az Első Leány kiházasítási Egylet debreceni főigazgatójánál Iroda Bankudvar. 2215

A „FÜGGETLEN HIRLAP” (2 filléres Budapesti Politikai lap, itten pedig kora réggel elárúsítható) kezelésére és utcai elárúsítása FIX FIZETÉS és jutalék mellett egy megbízható férfit avagy nőt keresek. 2226

ÜGYES kiszolgáló fűszerkereskedőség felvételnél Rankai Györgynél. 2216

Eladás.

EGY jóforgalmu borbélyüzlet a főtéren eladó. Értekezhetni József kir. herceg-utca 12. szám. 2220

A NAGYHEGYESEN 45 hold föld eladó, vagy bérbeadó. Vigke-vü Mihály-utcán 57. számú ház eladó, értekezhetni a Veres örökösökkel Hajnal-u. 23. sz. 2212

KITÜNŐ női ruha minden idényre olcsón eladó Késes-u. 18. sz. 2208

KÉT dán dogg eladó Késes-utca 7. 2196

EGYEZERSZÁZHATVAN négyszögöl föld körül kerítve a sámsoni sorompó hata megett, közvetlen az út mentén kedvező feltételek mellett eladó. Értekezhetni Hadházi-utca 1. sz. alatt. 2183

4000 ÖL FÖLD az István gőzmalommal szemközti — egy tagban, vagy 300 ölenként háztelkeknek eladó. Tulajdonos lakik: Simonyi-utca 26. 2123

UJOSZTÁSÚ FÖLD (2 hold 425 öl) a városhoz egészen közel eladó, Debreceni Első Takarékpénztár. 2026

A CSOKONAI-utca 37. sz. házasság telek kedvező feltételek mellett eladó. Debreceni első Takarékpénztár. 2005

JÓKARBAN levő kerékpár „Durkap-Dianna” eladó Piac-u. 69. vaskereskedőségénél. 2014

4 HOLD ondódi föld jutányos áron eladó. Arany János-u. 15. sz. 2224

VIDÉKEN rőfös és dívatáru kereskedés vagy eladó vagy kiadó. Cím a kiadóban. 2229

A SZÉCHENYI-KERT elején egy 1915 négyszögöl nagyságu szőlő épülettel, két fronttal eladó. Értekezhetni dr. Kiss György ügyvédi irodájában Hatvan-u. 17. sz. 2228

MAGÁN MÉRNÖKI MUNKÁKAT ELVÁLLAL

SIPOS ÉS KELEN

OKLEVELES MÉRNÖKÖK

MŰSZAKI ÉS ÉPÍTÉSI VÁLLALATI IRODÁJA

DEBRECZEN.

PIACZ-UTCA 58. (BANK-PALOTA)

Telefon 297.

Elismert legjobb minőségű

Eperjesi cserép-kályhák

leszállított árak mellett, továbbá:

Fűzőedények, takarékkonyhák, építésvásalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek, töltények

nagy választékban a legjutányosabb árban kaphatók:

KOVÁCS GYULA

vasüzletében

a „Bika” szálloda mellett.